

1. Referentie

Referentie	Vanhee, L., Laporte, K. & Corveleyn, J. (2001). <i>Kansarmoede en opvoeding. Wat de ouders erover denken. Mogelijkheden en moeilijkheden in het opvoedingsproces bij kansarme gezinnen.</i> Leuven/Apeldoorn: Garant.
Taal	Nederlands
ISBN	90-441-1222-8
Publicatievorm	Boek

2. Abstract

In dit onderzoek gaat de aandacht naar het opvoedingsgebeuren in gezinnen die in situaties van sociale achteruitstelling en uitsluiting, en dus met verminderde kansen (moeten) leven, en dit meestal sinds verschillende generaties. Men heeft hierover informatie verzameld door de directe betrokkenen, de ouders zelf, aan het woord te laten.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin, welzijn
Trefwoord(en)	Bijzondere jeugdzorg, kansarmoede, opvoeding, ouders

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	<p>Lieve Vanhee, Kim Laporte & Jozef Corveleyn.</p> <p>Onderzoeksgroep Psychotherapie en Dieptepsychologie Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen K.U.Leuven Tiensestraat 102 3000 Leuven Tel : 016/ 32 60 44 info@psy.kuleuven.ac.be http://www.psy.kuleuven.ac.be/psychotherapie</p> <p>Dr. Ides Nicaise</p> <p>HIVA Van Evenstraat 2A 3000 Leuven Tel: 016/ 32 33 70 Fax: 016/ 32 33 44 hiva@kuleuven.ac.be http://www.hiva.be</p> <p>Prof. Dr. Em. P. Fontaine</p>

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	<p>Wat zijn de eigen krachten, mogelijkheden en moeilijkheden van ouders die in kansarmoede leven met betrekking tot het opvoedingsproces?</p> <p>Welke voorwaarden zijn essentieel opdat deze mogelijkheden versterkt kunnen worden en er beter kan worden omgegaan met moeilijkheden zodat de opvoedingskansen van hun kinderen</p>
-----------------	---

	gemaximaliseerd worden? Hoe kan een gedwongen plaatsing zoveel mogelijk vermeden worden, en op welke manier kan een uithuisplaatsing gebeuren opdat ze zo weinig mogelijk ontwrichtend zou zijn?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Exploratief kwalitatief onderzoek, mondelinge afname en participerende observatie Open interviews onder de vorm van groeps gesprekken, individuele interviews met begeleiders, gesprekken met praktijkorganisaties tijdens een werkdag.
Onderzochte groep	Gedurende 77 contacten (groeps gesprekken, participerende observatie en individuele interviews) werden 89 ouders gesproken, waarvan 12 mannen en 77 vrouwen. De deelnemers aan het onderzoek zijn allen lid van een organisatie die met kansarmen werkt (Centrum Kauwenberg in Antwerpen, Le club des bébés in Molenbeek en Netwerk in Leuven). Zij geven allen zowel subjectieve en objectieve criteria van kansarmoede aan die zij in hun leven herkennen. Deelname aan het onderzoek was een vrije keuze.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen en Brussel)

7. Resultaten

Algemeen	Dé kansarme ouder in het algemeen bestaat niet. Elk specifiek gezin moet vanuit het respect voor zijn uniciteit benaderd worden. Allen zijn ze wel bewust bezig met het opvoedingsproces.
Gezin als bron van zingeving	Het gezin en het grootbrengen van kinderen is datgene wat een psychologisch belangrijke drijfveer vormt, alsook een mogelijkheid biedt om zich als persoon te realiseren. Ze willen hun kinderen een betere opvoeding of jeugd geven dan wat zijzelf hebben meegemaakt; ze hopen dat ze het hierdoor ook later als volwassenen beter zullen hebben. Dit verlangen is een belangrijke bron die kansen in zich draagt om vooral samen met anderen naartoe te werken.
Hinderpalen	Het is een combinatie van belastende factoren die het opvoedingsproces beïnvloeden. Om te beginnen is er een gebrek aan materiële middelen. Daarnaast hebben zij vaak een negatief zelfbeeld als mens en als ouder door maatschappelijke uitsluiting en negatieve contacten met de samenleving en door negatieve ervaringen op vlak van relaties en familie. Er ontbreekt een positief opvoedingsmodel zowel in de jeugdperiode als in het huidige sociale netwerk.
Bijzondere jeugdzorg	Bijzondere Jeugdzorg wordt minder als hulp en meer als voorbode van justitiële interventies gepercipieerd. Angst voor justitiële tussenkomst voedt de onzekerheid.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

In dit onderzoek gaat de aandacht naar het opvoedingsgebeuren in gezinnen die in situaties van sociale achteruitstelling en uitsluiting, en dus met verminderde kansen (moeten) leven, en dit meestal sinds verschillende generaties. Men heeft hierover informatie verzameld door de directe betrokkenen, de ouders zelf, aan het woord te laten.

Vooraf emotionele ondersteuning blijkt een belangrijke basisvoorwaarde voor elke vorm van steun bij de opvoeding. Het gevoel aanvaard te worden, geeft het vertrouwen dat noodzakelijk is om te kunnen en durven gebruik te maken van andere vormen van steun bij de opvoeding en deze daadwerkelijk als ondersteunend te ervaren.

Zo geldt voor informatiele steun dat opvoedingsadviezen slechts dan worden aanvaard als de ouders het gevoel hebben au sérieux genomen te worden in hun ouderrol. Het belang hiervan hangt samen met de onzekerheid van velen over het eigen ouder-zijn. Deze onzekerheid komt voort uit meer algemene gevoelens van minderwaardigheid en wordt gevoed door ervaringen met negatieve oordelen vanuit de omgeving. Een basis van vertrouwen alsook de ervaring dat de adviezen voldoende rekening houden met hun specifieke situatie zijn

essentieel. Dit veronderstelt voldoende inlevingsvermogen bij diegene die adviezen geeft. Zelf ouder zijn biedt hier volgens verschillende van de ouders uit onze groepen meer garantie.

Ook voor wat betreft praktische steun bij de opvoeding dienen een aantal randvoorwaarden vervuld te zijn die zich situeren op het vlak van emotionele steun. Primair voor kinderopvang is niet alleen de bereikbaarheid en de betaalbaarheid van de dienst maar vooral het criterium of men zich als ouder gewaardeerd voelt en zijn kind in vertrouwen kan achterlaten